

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

5 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocata Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

ANDRUȘENCO Petru XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.10.2018 – 15.12.2018;

Instanța de apel: 09.01.2019 – 13.02.2019;

Instanța de recurs: 19.04.2019 – 05.06.2019.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 15 decembrie 2018, adoptată în conformitate cu art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Andrușenco P. a fost recunoscut vinovat și condamnat în temeiul art. 201¹ alin. (2) lit. a) și c) Cod penal la 3 ani, 5 luni și 21 zile închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 85 Cod penal, pedeapsa definitivă pentru cumul de sentințe, prin cumularea totală a pedepselor, inculpatului i-a fost stabilită de 4 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul lui Andrușenco P. a cheltuielilor judiciare în mărime de 896 de lei, pentru efectuarea expertizelor medico-legale a fost admisă.

2. Baza factologică reținută de prima instanță: *Andrușenco P., la 25 iulie 2018, aproximativ la ora 05:30, în timp ce se afla la domiciliu său în XXXXX, în urma unui conflict familial dintre el și mama sa Andrușenco A., i-a aplicat ultimei mai multe lovituri cu o bucată de lemn în regiunea toracică, cauzându-i conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201820D0119 din 5 septembrie 2018, vătămări corporale*

sub formă de traumă închisă a cutiei toracice cu fractura coastei a IX-a pe dreapta linia axilară medie, o echimoză în regiunea spatelui, o echimoză pe fața posterioară a antebrațului drept, o echimoză pe fața internă a brațului drept, care condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămări corporale medii.

Ulterior, când în conflict a intervenit fratele său Andrușenco D. pentru apărarea mamei Andrușenco A., inculpatul Andrușenco P. s-a năpustit asupra acestuia și i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii în regiunea capului, iar apoi l-a îmbrâncit, în consecință Andrușenco D. căzând jos și lovindu-se la cap de o piatră. În urma acțiunilor sale violente, Andrușenco P. i-a cauzat fratelui, Andrușenco D., conform raportului de expertiză medico-legală nr. 201820D0120 din 5 septembrie 2018 leziuni corporale sub formă de traumatism craniu-cerebral închis cu comoție cerebrală, echimoză cu edem a țesuturilor moi în regiunea occipitală, revărsat sangvin de pe mucoasa buzei inferioare pe dreapta, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în temeiul acestui criteriu se califică ca vătămări corporale ușoare.

Având în vedere starea de fapt expusă supra, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, în drept, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) și c) Cod penal, *violența în familie, adică acțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, manifestată prin acțiuni violente, săvârșite asupra a doi membri ai familiei, care au provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății.*

În cadrul ședinței preliminare, inculpatul Andrușenco P., a înaintat instanței cerere, întocmită de el personal privind examinarea cauzei în procedură simplificată în conformitate cu prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală invocând că, recunoaște în totalitate faptele incriminate, este de acord cu calificarea și nu solicită administrarea de noi probe.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către inculpat și avocatul acestuia, Raileanu M., prin care apelanții au solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde în privința lui Andrușenco P., din motiv că ultimul și-a recunoscut vina și se căiește sincer de cele săvârșite, instanța urmează să ia în considerare faptul că cauza a fost examinată în baza probelor administrate în faza urmăririi penale, conform art. 364¹ Cod procedură penală, cu toate acestea prima instanță i-a aplicat inculpatului pedeapsa aproape la limita maximă stabilită de lege. În conformitate cu art. 78 alin. (4) Cod penal în caz de concurs al circumstanțelor agravante și celor atenuante coborârea pedepsei până la minimul sau ridicarea ei până la maximumul prevăzut la articolul corespunzător din partea specială a Codului penal nu este obligatorie.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, apelul declarat a fost respins, ca nefondat, cu menținerea în vigoare a sentinței fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței. Concluzia primei instanțe privind calificarea infracțiunii este corectă, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptelor prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componente de infracțiune prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. a) și c) Cod penal. Totodată, instanța de apel a reținut că sentința se contestă în partea stabilirii pedepsei, însă temei pentru a interveni în această parte, instanța nu a stabilit relevând în acest sens următoarele.

La caz, instanța de fond a îndeplinit strict cerințele dispozițiilor art. 364¹ alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Cu referire la stabilirea pedepsei penale, instanța de apel a reiterat că prima instanță corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celor vinovați, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, precum și scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Colegiul a constatat că, instanța de fond just a individualizat pedeapsa în baza art. art. 7, 75 Cod penal, și totodată, corect a aplicat pedeapsa sub formă de închisoare, care este una echitabilă și proporțională infracțiunii comise, ținând cont de gradul de pericol al infracțiunii, săvârșite cu intenție directă, de circumstanțele cauzei, de prezența circumstanțelor agravante: săvârșirea infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune care are relevanță pentru cauză, săvârșirea infracțiunii profitând de starea de neputință a victimei, care se datorează vârstei înaintate, de personalitatea inculpatului care la locul de trai se caracterizează negativ, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, astfel asigurând realizarea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale și a preveni săvârșirea de noi infracțiuni, atât de către inculpat, cât și din partea altor persoane, care va constitui o garanție și o asigurare că drepturile și libertățile consfințite în Constituția Republicii Moldova și alte legi ale Republicii Moldova sunt apărate, iar violarea lor este contracarată și pedepsită.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiunea săvârșită de către Andrușenco P. se atribuie la categoria infracțiunilor grave. Art. 201¹ alin. (2) Cod penal, stabilește în

calitate de pedeapsă munca neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore sau închisoare de la 1 la 6 ani. Conform art. 364¹ alin. (8), Cod de procedură penală inculpatul, care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Deci noile limite pentru individualizarea pedepsei vor fi următoarele: limita maximă de 6 ani închisoare, se va reduce cu o treime și va constitui 4 ani închisoare, iar limita minimă va constitui 8 luni închisoare.

Conform art.78 alin. (4) Cod penal în caz de concurs al circumstanțelor agravante și celor atenuante, coborârea pedepsei până la minimumul sau ridicarea ei până la maximumul prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod nu este obligatorie. Având în vedere că în cauză s-au constatat atât circumstanțe atenuante, cât și circumstanțe agravante or, concurs al circumstanțelor agravante și a celor atenuante, instanța de judecată just a statuat că coborârea pedepsei până la limita minimă nu se impune.

Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 24 iulie 2018, inculpatul a fost liberat de pedeapsă înainte de termen, cu termenul de 8 luni și 3 zile, termen calculat la situația din 14 mai 2018, iar la data adoptării încheierii termenul constituia 6 luni și 9 zile.

Din atare considerente, instanța de apel nu a reținut ca fiind plauzibile argumentele apărării privind posibilitatea aplicării unei pedepse mai blânde, deoarece instanța de fond a ținut cont la individualizarea pedepsei de toate circumstanțele cazului, astfel fiind necesare impunerea inculpatului a unor restricții ale drepturilor lui proporționale cu gravitatea infracțiunii comise ca să fie suficientă pedeapsa pentru restabilirea echității sociale, intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiuni. Tot aici instanța a notat că, o pedeapsă mai blândă în privința inculpatului, nu va fi capabilă să contribuie la realizarea scopurilor legii penale cum ar fi corectarea acestuia, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de acesta cât și de alte persoane or, o pedeapsă prea blândă ar genera dispreț față de ea și nu va fi suficientă pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Pedeapsa aplicată urmează să contribuie la formarea unei atitudini de respect față de legea penală, precum și de valorile sociale și interesele protejate de acestea, din partea condamnatului, persoana să fie silită să înceteze activitatea criminală și să-și modifice comportamentul în conformitate cu prevederile legii. Pedeapsa penală reprezintă un remediu echitabil atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

Pertinentă în acest sens este și jurisprudenței CtEDO, care a statuat că noțiunea de proces echitabil presupune că o instanță care și-a motivat hotărârea, să fi analizat în

mod real chestiuile esențiale care i-au fost supuse judecării (*Hotărârea CtEDO în cauza Boldea împotriva României din 15.02.2007*).

6. Nefiind de acord cu soluțiile pronunțate de instanțele de fond în partea stabilirii pedepsei și în partea încasării cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, avocata Mîrzîncu A. acționând în interesele acestuia contestă cu recurs ordinar sentința și decizia, solicitând casarea lor parțială, cu rejudecarea cauzei și aplicarea unei pedepse mai blânde inculpatului, fără taxarea acestuia la plata cheltuielilor judiciare.

În opinia recurentei, pedeapsa aplicată contravine criteriilor generale de individualizare a pedepsei penale prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, având în vedere faptul că inculpatul a recunoscut pe deplin vina și se căiește sincer în cele comise, cauza examinându-se în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală.

De asemenea, partea apărării menționează că instanțele inferioare au încasat ilegal cheltuielile judiciare suportate de stat pentru efectuarea expertizei medico-legale în sumă de 896 lei de la Andrușenco P. Or, potrivit art. 6 paragraful 2 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Olumului, sarcina probațiunii este pusă pe seama organului de urmărire penală, persoana acuzată de un delict beneficiind de prezumția nevinovăției. Prin urmare, obligația pozitivă a statului constă în a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului, și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului.

Dispozițiile alin. (3) art. 75 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar din 14.04.2016 expres stabilește că în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat. La caz, inculpatul nu a solicitat personal numirea și efectuare raportului de expertiză medico-legală, aceasta a fost solicitată de organul de urmărire penală în vederea administrării probelor. Drept urmare cheltuielile de efectuare a expertizei urmează să fie achitate din bugetul de stat fapt expres prevăzut și în art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală.

Aceste circumstanțe condiționează necesitatea casării hotărârilor instanței de fond și de apel și pronunțarea unei noi hotărâri în partea aplicării pedepsei și încasării cheltuielilor de judecată.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul în referința depusă privind opinia lui asupra recursului declarat de avocata Mîrzîncu A. menționează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat, deoarece este lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar și raportat la criticele recurentului, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Raționamentele instanței privind inadmisibilitatea recursului declarat, se întemeiază în drept pe dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală,

potrivit căreia instanța examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererii de recurs depuse de apărătorul inculpatului instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârile recurate sunt conforme legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să le afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanțelor de fond adoptate pe caz în partea individualizării pedepsei aplicate inculpatului și în partea chestiunii legate de încasarea cheltuielilor judiciare.

În corespundere cu dispoziția art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și argumentate corespunzător de către titularul cererii de recurs.

Din conținutul recursului declarat se constată că recurenta nu face expres trimitere la cazurile de casare prevăzute de alin. (1) din art. 427 din Codul de procedură penală, solicitând casarea deciziei instanței de apel, de altfel și a sentinței, atât în partea individualizării pedepsei stabilite inculpatului, cât și în partea ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată de la acesta.

Verificând actele cauzei, raportate la alegațiile apărătorului, instanța de recurs consemnează că cele avansate de recurentă, deși se subscriu erorilor de drept stipulate în pct. 6) și 10), nu și-au găsit confirmarea, iar soluția adoptată pe marginea acestei spețe de către instanța de apel, de altfel și de prima instanță în partea încasării cheltuielilor judiciare și individualizării pedepsei, este legală, întemeiată și urmează a fi menținută integral.

Cu privire la cele consemnate în cererea de recurs vizavi de echitatea pedepsei stabilite inculpatului, Colegiul apreciază că criticele avocatei Mîrzîncu A. în această parte urmează a fi apreciate mai degrabă ca un „*apel deghezat*”, decât ca un „*efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară*”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate și analizate corespunzător în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „*circumstanțe cu caracter substanțial și convingător*”, care să justifice ingerința instanței de recurs în hotărârea executorie a instanței de apel.

Totodată, instanța de recurs reiterează că, la avansarea unei cereri de recurs partea este obligată să se expună prin argumente temeinice, asupra esenței erorii de drept pretinsă că a fost admisă la etapa precedentă de judecare a cauzei și modalității de remediere a acesteia. În mod special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute expres de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauza deferită judecării. Simplul dezacord al părții cu modalitatea

de individualizarea a pedepsei sau cu cea de soluționare a chestiunii despre cheltuielile judiciare, nu poate în sine duce la casarea unei hotărâri judecătorești, după cum pretinde în acest caz avocata, atâta timp cât instanțele s-au ghidat de cadrul legal în soluționarea problemelor nominalizate de drept.

Prin urmare, se relevă că instanțele de fond corect au consemnat că scopul pedepsei penale exclamat în art. 61 Cod penal de legislator, se materializează în măsura de constrângere statală și mijlocul de corectare și reeducare aplicat în privința condamnaților, care urmărește restabilirea echității sociale, corectarea infractorilor, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea acestora, cât și a altor persoane. Ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului.

La caz, ținând seama de rigorile legii în acest sens, justificat s-a conchis că Andrușenco P. urmează a fi recunoscut vinovat și condamnat în temeiul art. 201¹ alin. (2) lit. a) și c) Cod penal, prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, la 3 ani, 5 luni și 21 zile închisoare, iar în baza art. 85 Cod penal, pedeapsa definitivă pentru cumul de sentințe, stabilită acestuia urmează a fi de 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Trasarea concluziei menționate supra, în opinia Colegiului Penal, a avut la bază argumente temeinice și relevante, care cad sub incidența nemijlocită a circumstanțelor de fapt a cauzei și se mențin în vigoare până în prezent. Instanța de recurs nu constată vreun temei plauzibil pentru stabilirea unei pedepse mai blânde în privința inculpatului, iar sancțiunea închisorii în quantumul stabilit de prima instanță răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și de prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia și a altor persoane. De aceea, intervenția în această soluție este lipsită de temei juridic, totodată având în vedere că quantumul pedepsei definitive stabilit prin prisma art. 85 Cod penal, cu aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, este în limitele prevăzute de lege.

Instanța de recurs reiterează că motivarea pe care instanța de apel a formulat-o în această parte o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere și cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37) a hotărârii în cauza *Albert vs. România din 16.02.2010* a indicat că art. 6 §1 din Convenție deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument în parte, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale, fapt ce determină inutilitatea expunerii lor repetate în prezenta decizie.

În subsidiar, Colegiul referindu-se la cea de a doua critică a recurenteii ce vizează cheltuielile judiciare, ține să consemneze că, una din regulile de bază de care se

ghidează instanța de recurs la preluarea spre examinare a cerințelor recurenților, prevăzută în art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, stabilește că temeiurile menționate la alin. (1) din norma menționată pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.

Din actele cauzei se învederează cu certitudine că, partea apărării, anterior, nu a criticat soluția despre încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpat, ceea ce presupune că în această parte ea a fost de acord cu sentința. Invocarea în recurs a unor pretenții nediscutate la etapa judecării apelului este inadmisibilă.

Pe cea de consecință, având ca reper considerentele arătate în partea descriptivă a prezentei decizii și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal concluzionează că, la judecarea acestui dosar în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 227-229, 414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele din recursul ordinar declarat de avocata Mîrzîncu A., sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Mîrzîncu Aurelia în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 13 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe Andrușenco Pentru XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 3 iulie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion